

VALTAKUNNALLINEN
KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

Helsingin kaupunginkirjasto
Valtakunnallinen kehittämistehtävä

TOIMINTASUUNNITELMA 2025

Sisällys

1. Johdanto	2
2. Painopisteitä 2025	2
3. Kansallinen yhteistyö	3
Yhteistyö keskeisimpien toimijoiden kanssa	4
4. Kirjastot.fi-palvelukokonaisuus	6
Biblioteken.fi	6
Digi.kirjastot.fi	8
Kirjasampo.fi	9
Kirjasampo.fi/Sivupiiri	10
Kirjastohakemisto	11
Kirjastokaista.fi	11
Tiedonhaun kokonaisuus	14
Musiikkipalvelut	17
Tietojohtamisen palvelut	18
5. Viestintä	19
Kansainvälinen viestintä	21
6. Kaukopalvelu	22

1. Johdanto

Lain yleisistä kirjastoista mukaan (29.12.2016/1492) ”Yleisten kirjastojen toiminnan tasapuoliseksi tukemiseksi valtakunnallisella kehittämistehtävällä toteutetaan yleisten kirjastojen yhteisiä palveluja ja edistetään yleisten kirjastojen keskinäistä yhteistoimintaa” (7 §).

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen yleisistä kirjastoista (660/2017) mukaan Helsingin kaupunginkirjasto on vastannut Valtakunnallisesta kehittämistehtävästä 1.1.2018 alkaen.

Valtakunnallinen kehittämistehtävä (VAKE) on organisoitu Helsingin kaupunginkirjastossa Valtakunnallisille kehittämispalveluille. **Se tuottaa kirjastojen yhteisiä verkko- ja viestintäpalveluita sekä edistää kirjastojenvälistä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja vastaa valtakunnallisesta kaukopalvelusta.**

VAKE on vahva verkostotoimija, kehittäjä ja kirjastojen yhteinen tuki. Sadat ammattilaiset osallistuvat VAKE:n palvelujen tuottamiseen – ja hyötyvät niiden käytöstä itsekin. VAKE:lla on suuri rooli esimerkiksi alusta- ja rajapintapalvelujen tarjoajana ja toisaalta erilaisten laadukkaiden verkkosisältöjen tuottajana.

2. Painopisteitä 2025

Kirjastot.fi-palveluiden kehittäminen

Kirjastot.fi-palvelukokonaisuuden karsinta ja pidemmän aikavälin ennakointi jatkuvat edelleen. Tilastot.kirjastot.fi suljetaan, kun AVI:n uusi tilastotietokanta saadaan tuotantoon.

Jäljellä jäävät Kirjastot.fi-palvelut:

- Digi.kirjastot.fi
- Kirjastot.fi/Biblioteken.fi/libraries.fi
- Kirjastohakemisto/Kirkanta/Api.kirjastot.fi
- Kirjastokaista.fi
- Kirjasampo.fi/Boksampo.fi ja Sivupiiri, Analyysi.kirjasampo.fi
- Kysy kirjastonhoitajalta
- Makupalat.fi
- Musiikkikirjastot.fi
- Raportointipalvelu
- Tieto-lista
- Vaikuttavuus.kirjastot.fi

Vuonna 2025 tavoitteena on erityisesti:

- Jatkaa kyberturvallisuustason nostoa sekä palveluiden teknisen kehittämisen nopeuttamista ja systematisointia
- Käynnistää Kirjasammon kokonaisuudistuksen suunnittelu sekä julkaista Runotietokannan metatieto Kirjasamossa

- Uudistaa Makupalat-palvelu ja integroida se osittain Kysy kirjastonhoitajalta -palveluun, panostaa Tiedonhaun opastus -osioon, Tiedonhaun uutiskirjeeseen sekä vastaajien koulutukseen
- Uudistaa Digi.kirjastot.fi-palvelua
- Selvittää Kirjastot.fi:n Pro-osion kirjastoalan ammattitiedon arkistointiperiaatteita ja -tarpeita sekä tuoda Kirjastot.fi-viestintää paremmin esille AKE-sivustoilla
- Varmistaa, että kirjastojen tiedot ovat ajantasalla ja kattavasti Kirjastohakemistossa
- Haravoida metatietoja Finnaan (aluksi testi-Finnaan) Musiikkikirjastot.fi:n Levyhyllyt-artikkeleista, Kirjastokaistan videoista ja Makupalojen linkeistä sekä Kirjasammon datasta
- Selvittää suljetun Fono.fi-palvelun metatiedon indeksointia Finnaan
- Laajentaa Raportointipalvelua uusiin kirjastokimppoihin (Koha-lainausdata ja mahdollisesti Curia-lainausdata)
- Hyödyntää Annifia useammassa palvelussa, alkaen Kysy kirjastonhoitajalta -palvelusta.

Kansallinen yhteistyö

- Yleisten kirjastojen intressien edistäminen Digime-viitearkkitehtuurityön ohjausryhmässä, Finna-konsortion ohjausryhmässä sekä Melindan ja kuvailuyhteistyön ohjausryhmässä
- Tiivis yhteistyö YKN:n Kohti metatietovisiota -jatkoprojektin ja metatietoryhmän kanssa
- YKN:n Suunta 2026-2030 -asiakirjan tuottamiseen osallistuminen ja muu kiinteä yhteistyö YKN:n kanssa
- Yhteistyö Kansalliskirjaston kanssa erityisesti Finna-kokonaisuuden kehittämisessä ja teköälyn hyödyntämisessä
- Yhteistyö AKE-kirjastojen – ja verkoston kanssa: AKE-linjakokousten järjestäminen, kokoelmakyselyn tulosten pohjalta koulutuksen järjestäminen, kirjastojen tulevaisuusteemayhteistyön käynnistäminen
- Kirjasampo jatkaa Lukuloma-kampanjaan yhteistyössä kirjallisuusalan toimijoiden kanssa sekä mm. Helmet-lukuhaaste-yhteistyötä
- Sivupiirin tuki Seinäjoen kaupunginkirjaston erityistehtävälle lasten ja nuorten lukemisen edistämässä
- Yhteistyö AVI-kirjastotiimin kanssa, erityisesti koulutusten suoralähettykset, viestintä ja tietojohdamisen kehittäminen
- Kirjastokaistan 15-juhlavuosi, mm. Kymmenen kirjaston esittely -sarja, kirjastoalan keskeisten koulutuspäivien etäseurannan ja tallenteiden saatavuuden varmistaminen
- Suomen kirjastojen toiminnan näkyvyyden lisääminen Pohjoismaissa.

3. Kansallinen yhteistyö

Valtakunnallinen kehittämistehtävä toteuttaa kansallista yhteistyötä kirjastoverkon eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehdään mm. osana Kirjastot.fi palvelukokonaisuutta, sekä osallistumalla kansallisten työryhmien ja verkostojen toimintaan, nostamalla esiin ajankohtaisia kirjastoalaan vaikuttavia tekijöitä, sekä viestimällä valtakunnallisesti eri toimijat ja sektorit huomioiden.

Yhteistyö keskeisimpien toimijoiden kanssa

Alueellista kehittämistehtävää hoitavat kirjastot

Vuonna 2025 järjestetään sovituksi kaksi AKE-linjakokousta, keväällä ja syksyllä. Kevään linjakokous toteutetaan etäkokouksena ja syksyn kokous lähitapaamisena Helsingissä. AKE- ja VAKE-kirjastojen johdon kokous toteutetaan ennen syksyn AKE-linjakokousta. Syksyn AKE-linjakokouksen ajankohta sovitaan yhdessä OKM:n kanssa siten, että kaukaa tulevat AKE-kirjastot voivat samalla matkalla osallistua sekä OKM:n tapaamiseen, että AKE-linjaan.

Vuoden aikana osallistutaan totutusti myös Liboppi-toimituskunnan työhön. Vuoden 2024 aikana toteutetun kokoelmakyselyn pohjalta suunnitellaan yhteistyössä AKE-kirjastojen kanssa eri AKE-alueilla toteutettava koulutuspäivä, jonka aiheena on kirjastojen kokoelmat muuttuvassa toimintaympäristössä. Koulutusten suunnittelun pohjana voidaan käyttää syksyllä ilmestynyttä VAKE:n julkaisemaa kokoelmaselvitystä, Kirjastojen kokoelmat ja muuttuva toimintaympäristö.

Lisäksi osallistutaan muuhun AKE-yhteistyöhön tilanteen ja tarpeiden mukaisesti. Vuoden 2025 aikana käynnistyy tulevaisuus-yhteistyö AKE-verkoston kanssa.

Aluehallintovirastot

Yhteistyötä aluehallintovirastojen kanssa jatketaan vuoden 2025 aikana. Yhteistyötä tehdään eri ajankohtaisten aiheiden pohjalta.

Yleisten kirjastojen neuvosto

Valtakunnallisen kehittämistehtävän edustaja on mukana yleisten kirjastojen neuvoston työvaliokunnassa. Työvaliokunta kokoaa neuvoston asialistan ja käsittelee kokouksissaan myös muita kirjastoalan ajankohtaisia asioita. Työvaliokunta antaa tarvittaessa lausuntoja, sekä ottaa kantaa kirjastoalan kysymyksiin silloin, kun tarvitaan yleisten kirjastojen yhteistä näkemystä.

Vuonna 2025 työvaliokunta saattaa valmiiksi Yleisten kirjastojen Suunta 2026-2030-asiakirjan päivitystyön. Suunta-asiakirjaa käsitellään yleisen kirjastojen neuvoston kokouksissa työpajoissa, jotka työvaliokunta valmistelee ja toteuttaa. Valtakunnallinen kehittämistehtävän edustaja on keskeisessä roolissa Suunta-asiakirjan toteuttamisessa.

Kirjastoseura

Kirjastoseuran kanssa jatketaan aktiivista yhteistyötä ajankohtaisten aiheiden osalta.

Yleiset kirjastot

Pienille kirjastoille suunnattu Kirjastotyössä-utiskirje jää tauolle vuoden 2025 aikana. Utiskirjeessä on nostettu esille erityisesti pienten kirjastojen tekemää työtä. Utiskirje on ilmestynyt kolme vuotta. Se on saavuttanut kohtalaisen hyvin lukijoita, mutta samankaltaisella konseptilla jatkaminen ei ehkä palvele enää jatkuvuutta. Utiskirjeen osalta on syytä pohtia konseptin uudistusta ja aiherajausta tarkemmin vuoden 2025 aikana. Utiskirje itsessään on hyvä konsepti koota yhteen asiakokonaisuuksia tietyn aihealueen ympärille.

Kokoelmia koskeva valtakunnallisen kyselyn jatkotoimenpiteet

Valtakunnallisen kehittämistehtävän kansalliseen toimintaan tuli vuoden 2022 aikana uusi tehtäväkokonaisuus, ammatillisen tutkimustiedon tuottaminen kirjastokentän tarpeisiin

Valtakunnallisen kokoelmakyselyn raportti ilmestyi loppuvuonna 2024, Kirjastojen kokoelmat ja muuttuva toimintaympäristö. Kyselyn tulosten käsittely jatkuu vuoden 2025 aikana mm. koulutuspäivien merkeissä ja muissa aiheen pohjalta nousevissa toimenpiteissä ja yhteistyöverkostoissa.

Digime-viitearkkitehtuuri

Kansallinen digitaalinen kirjasto -hanketta laadittua kokonaisarkkitehtuuria (2016) päivitetään vastaamaan nykyistä järjestelmätilannetta ja sen kehittämistarpeita sekä muutoksia säädösympäristössä ja strategiapohjassa kansallisella ja EU:n tasolla. Lisäksi kokonaisarkkitehtuurin päivittämisen tarkoituksena on vahvistaa kulttuuriperintöorganisaatioiden valmiuksia vastata digitaalisen siirtymän mahdollisuuksiin ja vaatimuksiin. VAKE edustaa YKN:n valtuuttamana yleisiä kirjastoja hankkeen ohjausryhmässä ja osallistuu hankkeen työpajoihin.

Digitaalisen kulttuuriperinnön pyöreän pöydän verkosto

DKKP on yhteistyöverkosto, joka pyrkii edistämään kulttuuriperintösektorin strategisen ja linjaavan tason yhteistyötä. VAKE:n edustaja kuuluu verkostoon.

Kansalliskirjasto

Kansalliskirjasto on VAKE:n keskeinen yhteistyökumppani monella tapaa. VAKE on mukana rakentamassa Finna-palveluympäristöä Finna 2025-2028 vision mukaan. Vision tavoitteet ohjaavat myös Kirjastot.fi-palveluiden kehittämisen linjauksia ja Kirjastot.fi-palvelut asemoidaan osaksi Finna-kokonaisuutta. Se on tärkeä jakelualusta Kirjastot.fi-sisällöille ja datalle.

Vuoden 2025 aikana jatketaan edelleen toimia, joilla edistetään Kirjastot.fi-sisältöjä ja datan indeksointia Finna.fi:hin sekä toteutetaan muita tapoja sisältöjen näyttämiseksi Finnan hakutuloksessa. Tämä vaatii ennen kaikkia resursointia vaadittavaan rajapintatyöhön sekä metatiedon yhteensopivuuteen hiomiseen ja tekijänoikeusasioiden selvittämiseen. Ensimmäiseksi saatiin Digi.kirjastot.fi:n metatiedot indeksoitua Finnaan, sen jälkeen tutkittiin Kirjasammon sisältöjen tuontia yhteistyössä Finna-tiimin kanssa. Seuraavana on vuorossa Musiikkikirjastot.fi:n Levyhyllyt-artikkelit ja sen jälkeen Kirjastokaistan videot ja Makupalojen linkit.

VAKE on kehittämässä Finna-verkkokirjastoa yleisten kirjastojen asiakaskäyttöliittymänä yhdessä Kansalliskirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Finna-asiakasliittymiin tarjotaan Kirjastot.fi-palveluista laadukasta sisältöä ja sisältöjen esittämistapaa kehitetään entistä asiakaslähtöisemmäksi. Esimerkiksi Finna Luokahuone ja avoimet oppimateriaalit avaavat uusia tapoja tarjota Kirjastot.fi-sisältöjä koulumaailmaan.

Kansalliskirjaston kanssa toteutetaan yhteistyössä myös Finna-viestintää, koulutusta ja tapahtumien järjestämistä. VAKE edustaa YKN:n valtuuttamana yleisiä kirjastoja Finna-konsortion ohjausryhmässä.

VAKE on mukana kumppanina Kansalliskirjaston EU-hankkeessa DigiDocAI 2025-2028.

Metatieto

VAKE:n edustaja kuuluu Yleisten kirjastojen neuvoston metatietotyöryhmään, Kohti metatietovisiota -jatkoprojektin ohjausryhmään sekä edustaa YKN:n valtuuttamana yleisiä kirjastoja Kansalliskirjaston Melindan ja kuvailutyön ohjausryhmässä. Kohti Metatietoa -jatkoprojektissa tuotetaan yleisten kirjastojen tiekartta kohti Kansalliskirjaston Metatietovisiota sekä edistetään yleisten kirjastojen yhteistyötä ja vaikutusmahdollisuuksia tulevassa systeemissä muutoksessa.

Kirjasammon toimittaja on kaunokirjallisuuden kuvailutermeistä päättävän Kauno-ryhmän jäsen.

Tilastotyöryhmä

Yhteistyö AVI:n vetämän valtakunnallisen tilastotyöryhmän kanssa jatkuu 2025. VAKE:n edustaja kuuluu ryhmään ja vastaa Tilastot.kirjastot.fi-palvelusta.

4. Kirjastot.fi-palvelukokonaisuus

Biblioteken.fi

Det nationella utvecklingsuppdraget (VAKE) upprätthåller flera av bibliotekens gemensamma webbtjänster även på svenska. Följande tjänster finns på svenska: webbplatsen Biblioteken.fi, Fråga bibliotekarien, Länkbiblioteket, Bibliotekskanalen, Biblioteksregistret, Kirkanta, Boksampo och Sidospår, (samt Fono.fi som inte längre uppdateras och kommer att stängas).

I VAKE arbetar en svenskspråkig planerare som upprätthåller de svenskspråkiga tjänsterna i samarbete med planerarna för de enskilda tjänsterna. VAKE samarbetar även kring de svenskspråkiga tjänsterna med de tvåspråkiga biblioteken med regionala utvecklingsuppdrag och andra instanser och bibliotek på svensk- och tvåspråkiga orter.

Under år 2025 fortsätter upprätthållandet, utvecklandet och marknadsföringen av de svenskspråkiga webbtjänsterna, samt produktion av innehåll till tjänsterna.

Innehållsproduktion

På webbplatsen www.biblioteken.fi ses handledningen i informationssökning över. Smärre ändringar och tillägg görs på dessa sidor. I övrigt ses också webbplatsen över och föråldrade uppgifter och sidor tas bort. Nya sidor och helheter görs vid behov.

Makupalat.fi kommer under året att förnyas. Det innebär att också det svenskspråkiga Länkbiblioteket förnyas. Vi kommer att fundera på om man kunde slå ihop en del kategorier på den svenskspråkiga sidan och i övrigt innebär förnyelsen arbete också med det svenska gränssnittet. Under år 2024 har vi gått igenom alla länkar i Länkbiblioteket och reparerat, tagit bort eller ersatt länkar, som inte fungerade. Under år 2025 kommer vi att fortsätta med att kontrollera länkarna och sätta in nya länkar och göra länksamlingar om aktuella teman. Då Länkbiblioteket förnyats kommer vi också att satsa på att marknadsföra det för till exempel lärare.

I Fråga bibliotekarien fortsätter svarandet på frågorna som tidigare, också nya svarare är välkomna. Alla bibliotek deltar inte i tjänsten och alla har heller inte förstått att tjänsten är en service som varje bibliotek erbjuder sina egna kunder. VAKE utbildar, övervakar och ansvarar för innehållet, men tjänsten är bibliotekens egen och ger synlighet åt det enskilda biblioteket. Tjänsten fungerar också som en marknadsföring för hela Finlands biblioteksnätverk. Därför borde det satsas mer på den också i de enskilda biblioteken. Under år 2025 funderar vi på hur vi kunde föra fram dessa aspekter till bibliotek och beslutsfattare även på tvåspråkiga orter. Vi fortsätter också med att gå igenom och uppdatera de gamla svenskspråkiga svaren.

På Bibliotekskanalen fortsätter vi med produktionen och marknadsföringen av svenskspråkiga program. Bland annat filmas två-dagars evenemanget Bokkarusellen som hålls på Luckan i Helsingfors i januari. I Bokkarusellen berättar bokpratarna från bibliotek i olika delar av Svenskfinland om både barn-, ungdoms- och vuxenböcker som utkommit under år 2024.

Bibliotekskanalens program marknadsförs bland annat i sociala medier och med "I fokus"-artiklar på Bibliotekskanalens webbplats.

Musiikkikirjastot.fi:s gränssnitt finns bara på finska, men i tjänsten finns en del svenskspråkiga "Skivhyllor"-artiklar. En del av de finskspråkiga artiklarna har översatts från svenska och år 2024 började Lisen Sundqvist skriva artiklar på svenska. År 2025 kommer hon att fortsätta skriva

svenskspråkiga artiklar och vi kommer också att översätta fler artiklar till svenska och erbjuda artiklarna till bibliotekens webbsidor.

Upprätthållandet av Boksampo.fi och Sidospår fortsätter, liksom innehållsproduktionen till dessa tjänster. I Boksampo.fi görs bland annat en bokhylla med de böcker som presenteras på Bokkarusellen. Vasa stadsbibliotek anställer i början av år 2025 en biblioteksfunktionär i vars arbete kommer att ingå innehållsproduktion och redaktionsarbete (ca 50% av uppgiftsbeskrivningen) för Boksampo.fi och Sidospår. Boksampos innehåll syns också i sökgränssnittet Analyysi.kirjasampo.fi, som utvecklats av forskningsenheten SeCo vid Aalto-universitetet och Helsingfors universitet. Denna tjänst har också ett svenskspråkigt gränssnitt.

I Kirkanta fyller biblioteken själva i sina öppethållningstider och andra uppgifter. Bibliotekens uppgifter syns i Biblioteksregistret och på många biblioteks- och biblioteks nätverks webbplatser.

Planeraren för Biblioteken.fi ger svenskspråkigt stöd i användningen av Kirkanta. Biblioteken.fi erbjuder innehåll även från de andra webbtjänsterna för bibliotekens webbsidor.

Information, marknadsföring och samarbete

Biblioteken.fi informerar om aktuella ärenden inom biblioteksbranschen och synliggör den svenskspråkiga biblioteksverksamheten i Finland. Biblioteken.fi synliggör också de finländska biblioteken i Sverige och i övriga Norden. I samarbete med biblioteken erbjuds de svenskspråkiga tjänsterna kommunernas invånare och skolor.

Vi fortsätter med att sprida information om och erbjuda handledning och skolning i användningen av de svenskspråkiga tjänsterna. Planeraren för Biblioteken.fi deltar bland annat i EDUCA 2025. och i Finlands svenska biblioteksdagar och i andra relevanta utbildningsdagar och möten, samt besöker bibliotek (fysiskt eller digitalt) i Svenskfinland för att berätta om biblioteken.fi och hur biblioteken kan använda innehållet i sitt eget arbete och kommunikation. Vi hoppas också på respons och utvecklingsidéer.

På webbplatsen Biblioteken.fi informerar vi på svenska förutom om de egna tjänsterna också om aktuella projekt, kampanjer, evenemang och annat som är aktuellt inom biblioteksbranschen. Biblioteken.fi är en viktig informationskanal för biblioteken och andra instanser för meddelanden om fortbildning och lediga arbetsplatser. I Fortbildningskalendern får man en bra överblick över vilka fortbildningar som ordnas, vilket utnyttjas också av arrangörer vid planeringen av evenemang. I Fortbildningskalendern kan man välja om man vill se endast de svenskspråkiga fortbildningarna, endast de finskspråkiga fortbildningarna eller alla fortbildningar.

År 2024 började vi ge ut ett svenskspråkigt nyhetsbrev om informationskällor, som alla som vill kan beställa till sin e-post. På en sida på Biblioteken.fi samlas länkar till de skickade nyhetsbrev. Varje nyhetsbrev har ett eget tema och de baserar sig på de finskspråkiga Tiedonhaun uutiskirjeet. Vi planerar att brevet ska fortsätta utkomma cirka varannan månad under år 2025.

Biblioteken.fi fortsätter också att informera på sociala medier. Våra svenskspråkiga informationskanaler på de sociala medierna är:

Biblioteken.fi:s, Boksampos och Sidospårs Facebook-sidor

Facebook-gruppen Svensk biblioteksarbete i Finland där biblioteksanställda i Svenskfinland också kan diskutera med varandra

Biblioteken.fi:s konto på X (f.d. Twitter).

Under året överväger vi om det är idé att bli kvar på X och om det finns andra sociala mediekkanaler som kunde utnyttjas för marknadsföring.

Planeraren för Biblioteken.fi deltar i olika arbetsgrupper och samarbetsformer, så som Svenska samarbetsgruppen för bibliotekens utvecklingsuppdrag (Åke-gruppen) med deltagare från tvåspråkiga bibliotek med utvecklingsuppdrag och Regionförvaltningsverket, samt håller kontakt med andra centrala aktörer, så som Finlands svenska biblioteksörening. Planeraren deltar också i möten med AKE-biblioteken och samarbetar med de andra planerarna vid enheten Nationella utvecklingstjänster. Planeraren är även medlem i redaktionsrådet för Finlands svenska biblioteksörens tidning Bibban och skriver artiklar om Biblioteken.fi:s tjänster till tidningen.

Digi.kirjastot.fi

Digi-palvelu kokoaa yleisten kirjastojen digitoiman aineiston yhteen palveluun, jonka kautta aineistoilla on myös Finna-näkyvyys. Palvelu sisältää tällä hetkellä 475 kokoelmaa ja noin 11 548 yksittäistä aineistoa, mm. lehtiartikkeleita, valokuvia, kirjeitä ja äänitteitä. Viime vuosien aikana yleiset kirjastot ovat lähes kokonaan luopuneet itsenäisistä digitaalisista kotiseutukokoelmistaan ja siirtäneet aineistonsa osaksi yhteistä Digi-palvelua.

Vuoden 2024 aikana oli tarkoitus kartoittaa palvelun uudistustarpeet ja tehdä niihin liittyvät tekniset toimenpiteet. Tekniikkatiimin työtilanteesta johtuen palvelun uudistusta ei pystytty käynnistämään, vaan uudistustoimet siirtyivät eteenpäin. Vuoden 2025 aikana päästään toivottavasti kartoittamaan tarkemmin palvelun uudistustarpeet ja toteuttamaan tarvittavat uudistukset. Mikäli palvelu päätetään siirtää Omeka-S-versioon, on varauduttava siihen, että se vaatii suurempaa teknistä panostusta, sekä käyttäjien koulutusta uuden palvelun käyttöön.

Neuvontatyö palvelun käyttöön liittyen, sekä käyttäjätunnusten teko jatkuu normaalisti vuoden 2025 aikana. Asiakaspalautteisiin ja monenlaisiin asiakkailta tuleviin kysymyksiin vastataan myöskin entiseen tapaan.

Järjestelmän toiminnallisuuden parannukset

Mikäli tekniikkatiimin työtilanne mahdollistaa, listalla olevat uudistustarpeet ovat seuraavat:

Palvelun käyttöliittymä vaatii toiminnallisia parannuksia. Näitä ovat mm.:

- haun korvaaminen paremmin toimivalla hakusysteemillä
- tutkitaan mahdollisuutta rajata käyttöoikeudet ja ylläpidon näkyvä kokoelmakohtaisesti
- kokoelmanäkymän selkeyttäminen
- muut mahdolliset käytettävyyttä parantavat toimenpiteet, mm. tarvittavien lisäosien asennus ja testaus
- mahdollisesti siirtymä uuteen Omeka-S versioon

Metatietojen yhtenäistäminen ja käyttöoikeustietojen yhtenäiset käytännöt

Päivitetään palvelun käyttöohjeet teknisten uudistusten jälkeen ja annetaan suositukset metatietojen yhtenäistämiseen. Pyritään siihen, että kaikkien aineistojen kohdalla ilmaistaan käyttöoikeustiedot selvästi. Neuvotellaan myös Finnan ylläpitäjien kanssa siirtyvien tietojen täydennystarpeista, jotta jo Finna-näkymässä olisivat riittävät metatiedot vastaamassa asiakastarpeisiin.

Kirjasampo.fi

Kirjasampo.fi/Boksampo on keskeinen kaunokirjallisuuden verkkopalvelu Suomessa. Palvelu perustuu linkitettyyn tietoon ja tarjoaa hakutoimintojen lisäksi toimitettuja sisältöjä. **Sivupiiri on lasten ja nuorten kirjallisuuden osio ja Analyysi.kirjasampo.fi on rinnakkainen, semanttiseen hakuun ja data-analyysiin perustuva hakupalvelu.**

Kirjasampo.fi-palvelussa työskentelee toimittaja, joka vastaa palvelun suomenkielisistä aikuisten kirjallisuuden sisällöistä tietokannassa ja verkkopalvelussa. Toimittaja arvioi ja suunnittelee verkkopalvelun kehittämistä, kouluttaa tarvittaessa kirjastohenkilöstöä ja muita sidosryhmiä sekä koordinoi yhteistyöprojekteja. Kirjasammon toimittajan vakanssi jaetaan 2025 kahdelle työntekijälle, joista toinen tekee palvelun parissa 60 % työviikkoa ja toinen 40 %. Ensin mainittu työskentelee myös Kirjasampo-tiimin vetäjänä, koordinoi palvelun työntekijöiden yhteistyötä, raportoi asioista tarvittaessa esihenkilölle ja kutsuu koolle säännöllisiä tiimipalavereja, joissa jaetaan tietoa ja kehitetään yhteisiä työtapoja. VAKE vastaa myös Kirjasammon lasten- ja nuortenkirjaosio Sivupiiristä, ruotsinkielisestä Boksampo-puolesta, sivuston tekniikasta ja graafisesta suunnittelusta. Kirjasammon tietokannan sisällöt näkyvät myös uudessa hakuliittymässä analyysi.kirjasampo.fi, jonka kehittämisestä vastasi Semanttisen laskennan tutkimusyksikkö SeCo.

Kirjasammon toimitus käsittelee tietokantaan saapuvat kaunokirjallisuuden uutustiedot ja tekee verkkopalvelusisältöä: artikkeleita, uutisia, kirjavinkkejä ja -listoja. Toimitus ylläpitää kotimaisten kirjablogien listaa ja kirjallisuustapahtumien kalenteria. Toimittaja tilaa ulkopuolisilta kirjoittajilta laajoja, eri aiheita tarkastelevia kirjallisuusesseitä tai vinkkiartikkeleita ja toimii niiden editorina. Tärkeimpänä tavoitteena verkkopalvelun sisällöntuotannolla on kirjastojen työntekijöiden ja asiakkaiden pitäminen valtakunnallisesti ajan tasalla sekä uuden että vanhemman kirjallisuuden sisällöistä, ajankohtaisista teemoista ja puheenaiheista.

Sosiaalisen median kanavista käytössä ovat Facebook, Instagram ja Threads. 4.11.2024 Kirjasammolla on yli 4 200 Facebook-tykkääjää, yli 1 780 Instagram-seuraajaa ja yli 320 Threads-seuraajaa. Threadsiin Kirjasammolle on luotu tili vasta vuoden 2024 alussa. Lisäksi käytössä on Kirjasammon, Sivupiirin, Kirjastokaistan ja Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun yhteinen uutiskirje, Kirjallisuuskirje, jolla on noin 2 100 tilaajaa.

Kirjasammon sisältöjä on mukana paikallisissa verkkokirjastoissa (erityisesti Finna-kirjastojen kirjallisuussivuilla), joissa tulevat esiin Kirjasammon kirjavinkit, kirjallisuustapahtumien kalenteri, kirjahyllyt ja kirjablogilistan uudet päivitykset. Hyllyt ja teoskommentit mahdollistavat kirjastotyöntekijöille matalan kynnyksen osallistumisen, kuten myös Kirjasammon teostietojen täydentämistä varten tehty lomake. Jotkin kirjastot päivittävät itse alueensa kirjailijoiden tietoja suoraan Kirjasammon tietokantaan.

Kirjasampo tekee yhteistyötä toimitettujen sisältöjen tuotannossa esim. Helmet-kirjastojen kanssa (lukuhaasteen hakuohje, palkintouutiset). Muiden VAKE-palvelujen kanssa eri sivustojen sisältöjä yhdistetään mielekkäiksi kokonaisuuksiksi, joita voi hyödyntää kirjastoissa ja opetuksessa. Kirjasampo on mukana kirja-alan järjestöjen kanssa vuosittaisessa Lukuloma-hankkeessa, joka innostaa alan toimijoita (kuten kirjastoja) nostamaan esiin syysloman viettoa lukulomana.

Vuoden 2025 aikana Kirjasammon tietokantaan on tarkoitus lisätä lakkautetun Lahden käänösrunotietokannan sisällöt ja dekkarikirjailijoiden tietoja lakkautetusta Tornion kirjaston Dekkarinetti-palvelusta. Kirjasammon sivuston teknistä uudistusta suunnitellaan. Edellä mainittujen asioiden edistämiseen vaikuttavat VAKE-tekniikkatiimin resurssit ja aikataulut. Käyttöliittymään

tehdään tarvittaessa ja palautteen perusteella päivityksiä, korjauksia ja parannuksia, joita Kirjasammon toimittaja koordinoi tuoteomistajan roolissa.

Kirjasammon toimittaja on kaunokirjallisuuden kuvailutermeistä päättävän Kauno-ryhmän jäsen ja mukana Tietokirjafestivaalin ohjelmatyöryhmässä.

Kirjasampo.fi/Sivupiiri

Kirjasammon Sivupiiri-palvelussa työskentelee toimittaja, joka vastaa palvelun suomenkielisistä lasten- ja nuortenkirjallisuuden sisällöistä tietokannassa ja verkkopalvelussa. Toimittaja esittelee lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja tarjoaa niihin liittyen lukuvinkkejä valtakunnallisiin hankkeisiin. Sivupiiri tukee Seinäjoen kaupunginkirjastoa lasten ja nuorten lukemista ja lukutaitoa edistävien kirjastopalvelujen valtakunnallisessa erityistehtävässä. Sivupiirin tuottamat sisällöt ovat vapaasti käytettävissä: päivän täky -vinkit ovat tilattavissa syötteenä, ja niitä ja teemoitettuja kirjahyllyjä voi hyödyntää myös kirjastojen vinkkauksissa ja aineistonäyttelyissä. Toimittaja arvioi ja suunnittelee verkkopalvelun kehittämistä ja kouluttaa tarvittaessa kirjastohenkilöstöä ja muita sidosryhmiä. Sisällöntuotannossa on apuna Helsingin kaupunginkirjaston työntekijä, joka käyttää 10 % työajastaan Sivupiirin toimitukselliseen työhön.

Sivupiirin toimittaja käsittelee tietokantaan saapuvat suomenkieliset lasten- ja nuortenkirjallisuuden uutustiedot ja tekee verkkopalvelusisältöjä: artikkeleita, uutisia, kirjavinkkejä ja -listoja. Palveluun tilataan myös ulkopuolisilta kirjoittajilta laajoja, eri aiheita tarkastelevia artikkeleita. Tärkeimpänä tavoitteena verkkopalvelun sisällöntuotannolla on kirjastojen työntekijöiden ja asiakkaiden pitäminen valtakunnallisesti ajan tasalla sekä uuden että vanhemman lasten- ja nuortenkirjallisuuden sisällöistä, ajankohtaisista teemoista ja puheenaiheista. Tärkeimpiin tavoitteisiin lukeutuu myös lasten ja nuorten lukemaan innostaminen valtakunnallisesti. Osana Kirjasammon toimitusta Sivupiirin toimittaja osallistuu kotimaisten kirjablogien listan ylläpitämiseen ja kirjallisuustapahtumien kalenterin päivittämiseen.

Sosiaalisen median kanavista käytössä ovat Facebook, Threads ja Instagram. Marraskuun alussa 2024 Sivupiirillä on 1400 Facebook-tykkääjää ja noin 1350 Instagram-seuraajaa. Threads kanavana on otettu käyttöön vasta vuoden 2024 alkupuolella ja siellä seuraajia on marraskuun alussa 2024 noin 300. Lisäksi käytössä on Kirjasammon, Sivupiirin, Kirjastokaistan ja Kysy kirjastonhoitajalta - palvelun yhteinen kirjallisuusaiheinen uutiskirje, jolla on noin 2100 tilaajaa.

Sivupiirin toimittaja vinkkaa pyynnöstä luettavaa myös muille medioille ja nostaa näin esiin sekä palvelua että kirjastoja yleisesti. Toimittaja osallistuu erilaisiin tapahtumiin ja tekee tiivistä yhteistyötä alan toimijoiden (mm. Lastenkirjainstituutti, Suomen Kirjastoseura, Lukukeskus, Suomen Tietokirjailijat ry) kanssa. Sivupiirin toimittaja osallistuu pyydettyä alaa koskeviin seminaareihin esimerkiksi paneelikeskusteluiden ja puheenvuorojen muodossa, ja kouluttaa kirjastoammattilaisia palvelun sisältöihin ja esimerkiksi vinkkaamiseen liittyen. Sivupiiri on myös mukana kirja-alan järjestöjen (mm. Kirjastoseura, Kustannusyhdistys, Kirjasäätiö, Lukukeskus, Lukuliike) vuosittain järjestämässä Lukuloma-hankkeessa, joka innostaa myös kirjastoja nostamaan esiin perheiden mahdollisuutta viettää syysloma lukulomana. Sivupiirin toimittaja on jäsenenä lasten- ja nuortenkirjallisuuden tunnettuutta ja arvostusta edistävässä Lanu-neuvostossa ja kirja-alan toimijoita laajasti yhdistävässä Lanu-yhteistyöverkostossa.

Kirjastohakemisto

Kirjastohakemistoon (hakemisto.kirjastot.fi) tallennetaan kaikkien suomalaisten kirjastojen yhteys- ja palvelutiedot. Hakemisto tarjoaa mm. reaaliaikaiset aukioloajat, kartat ja toimipisteiden haun palveluiden mukaan.

Hakemisto koostuu tietokannasta (kirkanta.kirjastot.fi), responsiivisesta käyttöliittymästä ja upokkeista (hakemisto.kirjastot.fi) sekä rajapinnasta (api.kirjastot.fi). Finna.fi:n ja Finna-verkkokirjastojen toimipaikkahaku on toteutettu Kirjastohakemiston rajapinnan avulla. Myös kirjastojärjestelmätoimittajat ovat kehittäneet verkkokirjastoihin kirjastohakemisto-upokkeita.

Kirjastohakemistoon ei ole suunnitteilla uudistuksia vuoden 2025 aikana. Mikäli AVI:n uuteen tilastotietokantaan tulee mahdollisuus ottaa vastaa Kirkannasta aukiolo- ja tilatietoja, toteutetaan tarvittavat muutokset api.kirjastot.fi:hin.

Useampana vuonna on asetettu tavoitteeksi käynnistää yhteistyö DVV:n kanssa Kirjastohakemiston datan jakamiseksi Suomi.fi-Palvelutietovarantoon ja sitä kautta myös Suomi.fi-palvelunäkymään. PTV-in-rajapinnan hyödyntäminen vaatii kuitenkin sen verran Kirkannan rajapintakehitystyötä, ettei se mahdu vuoden 2025 työlistalle.

Kirjastojen aukiolo- ym. tietojen tallentaminen ja päivittäminen Kirkanta-tietokantaan on kirjastojen omalla vastuulla, mutta Kirjastot.fi-toimitus antaa neuvoja ja opastusta tietojen tallentamisesta Kirkantaan.

Kirjastokaista.fi

Kirjastokaista.fi sisältää videoita, suoralähetystallenteita, podcasteja, radio-ohjelmia ja blogiartikkeleita kirjallisuudesta ja kirjastoista. Kirjastokaista osallistuu ohjelmillaan lukemisen edistämiseen sekä kirjastojen palveluiden ja ajankohtaisten teemojen esittelyyn, viestintään ja markkinointiin. Lisäksi Kirjastokaista toimii koulutuskanavana mm. kirjastoammattilaisille ja alan opiskelijoille.

Kirjastokaistan ohjelmia voi jakaa somessa ja upottaa vapaasti eri sivustoille sekä näyttää kirjastotilassa, tapahtumissa ja osana opetusta oppitunneilla niin kotimaassa kuin ulkomaillakin. Myös Kirjastokaistan suorat lähetykset ovat avoimia kaikille. Ohjelmilla ei ole rajattua julkaisuaikaa, vaan ne ovat katsottavissa ja kuunneltavissa rajatta (CC BY-NC-SA).

Ohjelmatuotannon lisäksi Kirjastokaista tarjoaa kirjastohenkilöstölle tukea ja neuvontaa videoiden ja striimien tekemiseen, ohjelmien julkaisuun ja markkinointiin sekä laitteisiin ja muuhun tekniikkaan liittyvissä kysymyksissä. Kirjastokaista toimii myös useiden yhteistyötahojen ja hankkeiden tuottamien videoiden ja podcastien julkaisualustana ja kanssamarkkinoijana.

Ohjelmatuotannon keskeiset sisällöt 2025

Kirjastokaistan sisällöntuotantoa leimaavat laajat yhteistyöverkostot sekä jatkuvuus hyviksi havaittujen yhteistyökumppanuuksien ja sarjojen tuotannossa. Sisältöjä tuotetaan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi sekä pienessä määrin myös muilla kielillä. Ruotsinkielisissä tuotannoissa Biblioteken.fi on tärkeä yhteistyökumppani.

Kirjastokaistan toiminta on vakiintunut tutulle perustalle, mutta kaikkea pitää osata tarkkailla kriittisesti ja priorisoida. Kirjastokaistalla on vahva tahto tuottaa ohjelmia, joista on hyötyä ja iloa niin kirjastojen asiakkaille, kirjastoammattilaisille kuin yhteistyökumppaneillekin. Pienelle tiimille tehtävää on laveasti. Kirjastokaistalla tarkkaillaan systemaattisesti toimintaympäristöä, ympäristön

muutoksia, eri alustojen tilastoja sekä saatuja palautteita. Tällä Kirjastokaista pyrkii sellaisiin tuotannollisiin valintoihin ja rajauksiin, että ”Kirjastokaistan resurssi” käytetään siihen, missä sen panos realisoituu mahdollisimman merkityksellisellä tavalla. Näin saavutamme vaikuttavuutta mahdollisimman monelle, ja olemme myös karsimassa päällekkäistä työtä.

1) Kirjallisuusohjelmat

Mitä Kirjastokaistalta löytyy? Kirjailijahaastatteluja, lukuvinkkejä, podcasteja ja lukukampanjavideoita.

Miksi? Osallistuminen sisältöjen avaamiseen ja lukemisen edistämiseen.

Vuonna 2025 Kirjastokaista tuottaa ja julkaisee mm.:

- Tarinasaalis-kokonaisuus, tuotanto yhdessä Seinäjoen Erten ja kirjastojen kanssa
- Bokkarusellen-kokonaisuus, tuotanto yhdessä Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag ÅKE:n, Biblioteken.fi:n, Seinäjoen Erten ja kirjastojen kanssa
- Kirjallisuus & musiikki -tapahtumasarja, tuotanto yhdessä Tekstin talon, Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen ja Musiikkikirjastot.fi:n kanssa
- Kirjaston päivä -tuotannot, joissa pureudumme kirjastojen avointa ja rakentavaa keskustelua edistävään rooliin ja tapahtumatuotantoon yhdessä Kirjastoseuran ja Turun kaupunginkirjaston sekä kaikkien mukaan tulevien kirjastojen kanssa
- Tutkittuun tietoon, sananvapauteen ja polarisaation ehkäisyyn liittyvä tapahtumatuotanto, yhdessä Merkki – Median museon ja arkiston kanssa
- Kääntäjäklassikot-tapahtumatuotanto, yhdessä SKTL:n kirjallisuuden kääntäjien jaoston ja Kallion kirjaston kanssa
- Lukuloma-kampanjan tuotannot, yhdessä Finlands svenska författareföreningin, Kirjakauppaliiton, Kirjasampo.fi:n, Lastenkirjainstituutin, Lukukeskuksen, Opetushallituksen, Sivupiirin, Suomen Kirjailijaliiton, Suomen kirjastoseuran, Suomen Kirjasäätiön, Suomen Kustannusyhdistyksen, Suomen tietokirjailijoiden ja Äidinkielen opettajain liiton kanssa

2) Kirjastomarkkinointiohjelmat

Mitä Kirjastokaistalta löytyy? Dokumentteja, kirjastopalveluiden esittely- ja mainosvideoita.

Miksi? Kirjaston palveluista ja roolista viestiminen.

Vuonna 2025:

- 10? kirjastosta -sarjaan uusia osia, yhteistyössä kaikkien mukaan kutsuttavien vieraiden ja heidän taustaorganisaatioidensa kanssa
- Edellä mainitusta sarjasta tuotamme myös sisarsarjaa, jonka osia julkaistaan tekstimuodossa Kirjastolehden jokaisessa numerossa sekä Suomen kirjastoseuran verkkosivuilla

3) Koulutusohjelmat

Mitä Kirjastokaistalta löytyy? Koulutuspäivien ja seminaarien suorälähetyksiä ja asiantuntijahaastatteluja.

Miksi? Koulutusten ja seminaarien tasa-arvoisen saavutettavuuden edistäminen.

Vuonna 2025:

- Olemme edellisvuosien tapaan kumppanina huolehtimassa keskeisten koulutuspäivien ja seminaarien laadukkaasta etäseurantamahdollisuudesta ja mahdollisuudesta päästä katsomaan sisällöt myös jälkikäteen. Näitä ammatillisia koulutusohjelmia tuotamme yhteistyössä mm. AKE-kirjastojen ja työryhmien, aluehallintoviraston, Kirjastoseuran, Kansalliskirjaston, Seinäjoen Erten, Vihreä kirjasto -toiminnan sekä kirja-alan toimijoiden kanssa

Erityshuomioita vuodelle 2025

Kirjastokaista tunnetaan luotettavana kumppanina. Kirjastokaistalla halutaan pitää kiinni luotettavuudesta, laadukkaudesta ja hyvästä yhteistyöstä. Kirjastokaistan tiimi huolehtii siitä, että tuotannot hoidetaan alusta loppuun laadukkaina ketjuina. Suunnittelu ja työnjako pidetään jämäkkänä hyvän tuotantosuunnittelun ja avoimen viestintäkulttuurin ansiosta. Kaikilla tiimissä on oikeus oppia uutta ja kehittyä työssään. Kirjastokaistalla kehitetään edelleen sitä, että opittua ja koettua pidetään tekemisen perustana ja lisäksi uusien sarjojen ja tuotannollisten ratkaisujen ideointi on myös uusiutumisen ja oppimisen lähde. Erityishuomiona tulevalle vuodelle:

1) Kirjastokaista.fi täyttää 15 vuotta

Kirjastokaistan toiminta käynnistyi Kirjastokanava-projektina, joka aloitettiin 1.10.2009 yhdessä Kuntakanavan (nyk. Kunta.TV) kanssa. Kuntakanavan kanssa tehdyn pilottivaiheen jälkeen toiminta kehittyi nykyiseen tuotantomalliin uuden käyttöliittymän ja palvelun uuden nimen, Kirjastokaistan, käyttöönoton myötä. Kirjastokaista julkaistiin 29.3.2010. Nostamme esiin positiivisella tavalla mm.

- Tuomme esille, kuinka saamme olla alana ylpeitä, että meillä on kaikkien yhteinen Kirjastokaista. (Tästä saamme paljon hyvää palautetta muilta aloilta sekä ihastuneita palautteita Suomelle kansainvälisissä tuotannoissa).
- Kirjastokaistalla on noin 5 000 ohjelmaa. Uuden ohjelmatuotannon lisäksi Kirjastokaistasta on tullut ainutlaatuinen kokoelma ja arkisto ”kirjastoalan audio-visuaalisena muistina”, jota hyödynnetään monin tavoin. Tuota nostamme esille mm. julkaisemalla aakkosellisen osion, jossa esiintyjien, haastateltujen ja luennoitsijoiden nimien kautta pääsee katsomaan heidän kaikki ohjelmansa Kirjastokaistalla.
- Pyrimme siihen, että Kirjastokaista näkyy entistä enemmän mm. verkkokirjastoissa, kirjastojen some-kanavilla ja kirjastotiloissa. Kirjastokaista on yhteinen.

2) Panostus kulttuurikentällä toimimiseen ja sen tukemiseen

Kulttuurikentällä eletään synkkiä aikoja. Kirjasto on kulttuurikentällä vahva tekijä, mahdollistaja, tukija ja kumppani. Me panostamme vuonna 2025 kirjallisuus- ja kulttuuriohjelmiin pienentämällä hieman koulutuspuolen ohjelmatuotantoa. AKE:t ja AVI tekevät niin paljon koulutusohjelmaa, että me tarkkailemme entistäkin huolellisemmin, että emme tee päällekkäistä työtä. Teemme yhteistyötä, lähdemme mukaan vain sellaisiin tuotantoihin, joissa nimenomaan meidän resurssimme on tärkeä, edustamme kirjastoalan ulkopuolisissa tuotannoissa kirjastokenttää ja toimimme muiden tuottaminen koulutussisältöjen julkaisualustana heidän niin halutessaan.

3) Panostus rakentaviin ja yhdistäviin yhteiskunnallisiin teemoihin

Olipa kyse ammatillisista tai asiakassuuntautuneista ohjelmista, haluamme viestiä positiivista viestintäkulttuuria ja vastuullista äänen käyttöä sekä rakentavalla tavalla yhdistäviä teemoja.

Kirjastokaistan ohjelmat ovat tiedostoina Vimeossa, YouTubessa, Facebookissa, SoundCloudissa, Instagramissa, Spotifyssa ja iTunesissa. Kirjastokaistalla on myös suhteellisen suuret seuraajamäärät some-kanavillaan. Kirjastokaistalla on siten potentiaalia saada ääntään kuulumaan ja näkyä monella alustalla. Aiomme käyttää sen äänen vastuullisesti.

Käyttöliittymä ja tekniikka

Kirjastokaista-sivustolle ei ole tulossa isoja uudistuksia vuoden 2025 aikana. Käyttöliittymän ominaisuuksien tekninen kehittäminen on sidoksissa Kirjastot.fi:n tekniikkatiimin aikatauluihin ja resursseihin eikä vuodelle 2025 ole varattu tekniikkaresurssia Kirjastokaistan käyttöliittymien uudistamiseen.

Vanhimpien ohjelmien kuvailutietoja ja Google optimointeja täydennetään osana normaalia verkkopalvelun ylläpito- ja toimitustyötä.

Tekniikka kehittyy jatkuvasti ja laadukkaan tuotannon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi Kirjastokaistalla on pieniä tarpeita uusia kalustoaan vuoden 2025 aikana.

Tiedonhaun kokonaisuus

Kirjastolain mukaan kirjaston tehtäviin kuuluu tarjota tietopalvelua sekä ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön. Kirjastot.fi:n tiedonhaun kokonaisuus tähtää tämän veloitteen täyttämiseen: **Kysy kirjastonhoitajalta mahdollistaa kaikille kirjastoille tietopalvelun tarjoamisen käyttäjilleen, antaa opastusta tietopalvelutyöhön ja kirjaston käyttäjille väylän tietopalveluun verkossa, Makupalat.fi kokoaa suositellut tiedonlähteet sekä tietopalvelutyötä tekeville, koulujen käyttöön että muille verkossa liikkuville, Tiedonhaun uutiskirje tukee ammattilaisten ja ammattiin opiskelevien tiedonlähteiden tuntemusta ja Tiedonhaun opastus on perusopas tiedonhakua harjoittelevalle tai opettavalle.**

Kysy kirjastonhoitajalta 2025

Kysy kirjastonhoitajalta on suomalaisten kirjastojen yhteinen verkossa toimiva tietopalvelu. Mukana on kaupungin- ja kunnankirjastoja, erikoiskirjastoja ja tietopalveluryhmiä. Yhteensä palvelussa toimii noin 80 kirjastoa ja vastaajia on vuosittain 250-300 väliltä. Vastaukset tallennetaan pääsääntöisesti julkiseen palveluumme (kirjastot.fi/kysy). Niitä on tällä hetkellä luettavissa yli 60 000 ja vuosittainen käyntien määrä (total visits) sivuilla on lähes 2 miljoonaa.

1.Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun merkityksellisyyden korostaminen kirjastoille

Kysy kirjastonhoitajalta on poikkeuksellinen kirjastopalvelu. Se tuo kirjaston ammattilaiset yleisön ulottuville, kysyjät tavoittavat palvelussa oikean henkilön ja saavat häneltä apua. Tämä on ollut jo vuosia hyvin merkittävä asia kysyjien näkökulmasta, ja se vain korostuu entisestään, koska nykyään verkon palveluissa tapaa useimmiten robotteja.

Palvelun käyntiluvut vuosittain ovat miljoonaluokkaa. Näin ollen se toimii hienona näyteikkunana kirjaston työn ja työntekijöiden maailmaan. Näin laajasti ja hyvin toimiva keskustelu kirjaston ja sen käyttäjien välillä on harvinaista.

Kaikesta tästä huolimatta osa kirjastoista ei osallistu palveluun tai pyrkii hoitamaan sitä mahdollisimman niukoilla resursseilla. Kaikki eivät myöskään ole ymmärtäneet, että palvelu on jokaisen kirjaston omille asiakkailleen tarjoama eikä Kirjastot.fi:n palvelu. Kirjastot.fi tarjoaa alustan, organisoii, kouluttaa, valvoo ja vastaa julkisen palvelun sisällöstä, mutta palvelu on kirjastojen oma palvelu. Se tuo omalle kirjastolle näkyvyyttä. Palvelu toimii myös koko Suomen

kirjastoverkon markkinointina tehokkaammin kuin kampanjat ja tapahtumat. Siitä syystä siihen olisi panostettava ja myös sitä olisi käytettävä hyväksi tehokkaammin kirjaston palvelujen esille tuomiseen.

Näiden asioiden painottamista kirjastoille on tehostettava. Vuonna 2025 aletaan toimituksessa etsiä keinoja, joilla ne saataisiin kirjastojen ja kirjastopäätäjien tietoisuuteen selvemmin.

2. Vastaajayhteisö, valtakunnallinen kokous 2025

Kysy kirjastonhoitajalta -palvelussa on tehty vuonna 2021 iso palvelulupausremontti, jota on seurattu ja tarkennettu korjauksin vuosittain. Jatkamme edelleen sen toteutumisen analysoimista vastaajakokouksessa, joka järjestetään keväällä 2025.

Kokouksessa käydään läpi, kuinka vastauspankki ja Usein kysytyt kysymykset -osa ovat toimineet.

Siellä keskustellaan e-kirjastovastaajaryhmän tarpeellisuudesta ja tulevaisuudesta.

Vastausten lukijoiden on mahdollista kommentoida vastauksia palvelussa. Kommentointi muuttuu jatkuvasti. Keskustelemme kokouksessa, miten kommentointia seurataan ja miten siihen kannattaa suhtautua.

Tekoälyn marssi tiedon kentälle on herättänyt kysymyksiä. Käsittelemme, millä tavalla ja millä rajoituksilla tekoälyä voi käyttää tiedonhaussa ja vastaamisessa.

3. Tekoäly

Tekoälyn kehitystä seurataan toimituksessa muutenkin myös vuonna 2025. Sekä ChatGPT:tä tutkitaan että suunnitelmia tekoälyapureiden luomisesta jatketaan. Omia sovelluksia ei todennäköisesti kuitenkaan pystytä toteuttamaan lähitulevaisuudessa.

4. Vastaajien opastus

Opastusta vastaamiseen -sarja jatkuu vuonna 2025 sekä viikoittaisina sähköposti-infoina sekä Teams-tietoiskuina, joita järjestetään 3 keväällä ja 3 syksyllä. Tietoiskujen aiheista lähetetään alkuvuonna kysely vastaajille. Samalla selvitetään, olisiko parempi vaihtoehto luoda kiinteä päivä kuukaudessa Teams-tietoiskuille sen sijaan, että sopivista päivämääristä lähetetään kyselyt. Myös muita koulutustoiveita tiedustellaan.

Kyselytunnit jatkuvat: niitä pidetään Teamsissa toukokuussa ja joulukuussa.

Uusien vastaajien koulutuksia tarjotaan keväällä ja syksyllä.

Korostetaan kirjastoille, että vastaajien opastusta on hyvä tarjota myös omassa kirjastossa. Uuden vastaajan toimia tulee tukea ja seurata, jotta työhön ryhtyminen sujuu mahdollisimman hyvin.

5. Yhteistyö Kirjastot.fi:ssä

Kysy kirjastonhoitajalta jatkaa vuonna 2025 Kirjastot.fi:n uutiskirjeissä: nostoja palvelusta on Kirjallisuuskirjeessä ja Tiedonhaun uutiskirjeessä.

Tiedonhaun opastuksen harjoitusosassa on tietopalvelukysymyksiä ja mallivastauksia, joiden avulla voi harjoitella tiedonhakua. Tehtäväosuuden sisällöt tarkistetaan vuonna 2025.

Vuoden 2023 kokoelmasarjan julkaisu siirtyi vuoden 2024 alkuun, joten myös seuraava kokoelmasarja siirretään syksyltä keväälle 2025. Sen sisältöinä ovat joko historiaan liittyvät kysymykset tai klassikkokirjailijoihin liittyvät kysymykset.

6. Tekninen kehitys

Kysy kirjastonhoitajalta -haku on vaihtunut vuonna 2024. Sen toimintaa seurataan ja parannellaan.

Erisnimet vapaina asiasanoina aiheuttavat virheilmoituksen, jos samaa nimeä on käytetty useammassa kieliversiossa. Siksi ruotsin- ja englanninkielisten vastausten asiasanakohdasta pyritään poistamaan mahdollisuus luoda vapaita asiasanoja. Ongelman aiheuttamia virheitä aletaan korjata tämän muutoksen jälkeen vuonna 2025.

Makupalat.fi 2025

Makupalat.fi on Suomen yleisten kirjastojen tuottama valikoitujen tiedonlähteiden paketti tiedonhakuun. Kokoelmaan on kerätty rajattu määrä laadukkaita verkkosivuja luotettavan tiedon etsijöille, tietopalvelussa työskenteleville ja Kysy kirjastonhoitajalta -palvelun vastaajille, makupalat.fi.

1. Kokonaisuudistus

Makupalat.fi:n kokonaisuudistusprojekti lähti teknisen suunnittelun osalta käyntiin kesällä 2024. Kokonaisuudistus on luotu aiemmin ja koottu päivitettyä yhteen dokumenttiin vuoden 2024 alussa. Käytännön toimet teknisesti ovat alkamassa. Se on iso projekti, joka vie suuren osan suunnittelijan työajasta.

2. Tehotarkastus

Tehotarkastuksen keskiössä vuonna 2025 on kategoria Taide.

3. Sisältötarkastus

Sisältöjen, kuvailujen ja luokitusten tarkastelussa keskiössä ovat kuvailut. Erityistavoitteena olisi saada automaattista sisällöntutkimista tekoälypureilta, mutta niiden toteutuminen jää nähtäväksi. Joka tapauksessa osa kuvailuista on vanhentunut. Julkaisijatiedon korjauksia jatketaan ja kokonaisuudistuksesta toivotaan apua myös sen työn helpotukseen. Julkaisijatieto toimii hakuna Makupalat.fi:ssä. Julkaisijoita on kuitenkin kirjoitettu monessa eri nimimuodossa Makupalat.fi:n ja näin ollen haut eivät toimi, vaan tuovat esiin vain osan julkaisijan tuottamasta materiaalista. Asiasanojen tuplaantumisongelma on sekin edelleen vaivana Makupalat.fi:ssä. Sekin on ratkaistava uudistuksen yhteydessä.

4. Sisällön luominen

Uusien linkkien luetteloitinta jatketaan kuten aiemmin.

5. Yhteistyö Kirjastot.fi:ssä

Yhteistyö Kirjastot.fi:n yhteisissä teemaprojekteissa, kirjallisuusupokkeessa, Tiedonhaun opastuksessa ja uutiskirjeiden, erityisesti Tiedonhaun uutiskirjeen, kanssa jatkuvat. Vuonna 2024 aloitti ruotsinkielinen uutiskirje Nyhetsbrev om informationskällor. Sen sisällöstä suuri osa pohjautuu ruotsinkielisen osan, Länkbiblioteketin, materiaaliin.

Tiedonhaun opastus 2025

Tiedonhaun opastus on avoimesti verkossa käytettävissä oleva perusopas tiedonhakuun ja tiedonlähteiden arviointiin, kirjastot.fi/tiedonhaun-opastus.

1. Sisällöt

Tiedonhaun opastuksen sisältö muokattiin vuonna 2024 ja sen rakennetta muutettiin. Projektia jatketaan vuonna 2025.

2. Tiedonhaun vinkit

Tiedonhaun vinkit on uusi palvelu, joka löytyy Tiedonhaun kokonaisuudesta. Siinä vinkataan tavoista hakea tietoa, tiedotetaan julkaistuista uutiskirjeistä, uusista kokoelmista Makupalat.fi:ssä ja Kysy kirjastonhoitajalta -palvelussa sekä ajankohtaisista sisällöistä, vaikkapa linkkininkeistä Aleksis Kiven päiväksi. Vinkit kootaan Tiedonhaun vinkit -sivulle, kirjastot.fi/tiedonhaku/tiedonhaun-vinkit, ne näkyvät myös Tiedonhaun etusivulla, Tiedonhaun opastus -sivuilla ja ne on mahdollista tilata sähköpostiosoitteeseensa.

Tiedonhaun vinkkien RSS-syöte lisätään Kirjastot.fi:n Finna-kirjastoille tarjolla olevan Tiedonhaku-teemasivun valikoimaan, kirjastot.fi/finna/teemasivut.

Tiedonhaun uutiskirje 2025

Tiedonhaun uutiskirje esittelee erityisesti tiedonhaun ammattilaisille hyviä tiedonlähteitä. Tilaaja uutiskirjeellä on noin 1500, kirjastot.fi/tiedonhaun-uutiskirjeen-arkisto.

1. Toimittaminen

Tiedonhaun uutiskirjeen toimitus jatkuu. Se lähetetään kerran kuussa, lukuun ottamatta kesä-heinäkuuta, jolloin lähetetään kaksoisnumero. Vuonna 2024 aloitti Biblioteken.fi:n toimittama ruotsinkielinen Nyhetsbrev om informationskällor. Se ilmestyy harvemmin.

2. Arkisto

Tiedonhaun uutiskirjeen arkistoa, johon kirjeet tallennetaan myöhempää hyödyntämistä varten, nostetaan edelleen esiin tietopalvelutyön opastuksissa ja lisäksi mm. Tiedonhaun opastus -osion Tiedonhakutehtävissä.

Musiikkipalvelut

Musiikkikirjastot.fi on Valtakunnallisten kehittämispalveluiden musiikkifoorumi, joka tuo esiin kirjastojen musiikkipalveluita. **Musiikkikirjastot.fi innostaa kirjastojen asiakkaita ja musiikkifaneja kulttuurin ääreen ja luo verkkoväyliä musiikkitietoon ja tekemiseen.** Sisältöjen avaamista tehdään bloggaamisen, sosiaalisen median, ammattikanavien, AKE- ja VAKE-yhteistyön ja seudullisen verkkokirjastojen verkoston kautta. Suunnittelun ja somevaikuttamisen apuna käytetään myös ChatGPT-palvelua.

Musiikkikirjastot.fi:n blogeissa Levyhyllyt ja Musiikki kuuluu kaikille julkaistaan monipuolista ja korkealuokkaista musiikkijournalismia Finna-kytköksellä musiikkikirjallisuuteen, nuottiaineistoihin ja äänitteisiin. Levyhyllyjen sisältöjä suunnataan kirjastojen käyttöön some- ja verkkokirjastojakamisen lisäksi fyysisillä materiaaleilla, kuten flyerit, julisteet ja rollup.

Levyhyllyt ja Fono

Vuonna 2025 Musiikkikirjastot.fi:n vinkkiblogi Levyhyllyt indeksoidaan Finna.fi-palveluun omiksi tietueikseen (WP-RecordManager-DC). Tätä varten artikkelien excerptejä ja asiasanoitusta korjataan, ja tässä työssä apuna on VAKE-tiimin projektisuunnittelija.

Fono.fi-palvelun sulkua ja jatkosuunnittelu etenee, koska Fono.fi-palvelu ei ole enää tietoturvallinen, ei päivity, eikä täytä tämänhetkisiä saavutettavuusvaatimuksia. Fono.fi:n data on tallessa ja sen lanseeraamista uudelleen suunnitellaan VAKEssa.

Viestintä ja näkyvyys

Musiikkikirjastot.fi tuottaa saavutettavaa sisältöä suoraan asiakkaille, verkkokirjastoihin ja ammattilaisjakoon. Yhdessä VAKEn viestinnän kanssa kehitetään tiedotusta ja printtiaineistoja, ja

panostetaan näkyvyyteen aineistojen ääressä, kirjastojen infotv-näytöillä ja sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Threads, LinkedIn ja X).

Kirjastojen musiikkipalveluiden näkyvyyden edistämiseksi tehdään yhteistyötä asiakkaiden, kirjastokentän, AKE-kirjastojen, Finna-kirjastojen, Suomen kirjastoseuran, Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen, musiikkiaineistojen varastointityöryhmän (YKN) ja muiden toimijoiden kanssa.

Levyhylyt ja Musiikki kuuluu kaikille

Musiikkikirjastot.fi-palvelun suunnittelijan työtä täydentää ympärivuotinen ulkoa hankittu journalismi, ja tuotantoa kehitetään aiempaa moniulotteisemmaksi mm. Lisäämällä ruotsinkielistä sisältöä. Eri musiikkialueita käsitteleviä tekstisisältöjä julkaistaan blogeissa Levyhylyt ja Musiikki kuuluu kaikille. Näitä sisältöjä levitetään syötteenä verkkokirjastojen karuselleissa ja Musiikkikirjastot.fi:n ja yhteistyökumppaneiden käyttämällä sosiaalisen median kanavilla.

Kirjastoblogissa *Musiikki kuuluu kaikille* julkaistaan kirjasto- ja musiikkiaiheista sisältöä, kuten Pekka Gronowin kirjoitussarja, Odotetut levyutuudet ja Intervalli. Musiikkikirjastoyhdistyksen ammattilehteä Intervalli julkaistaan Musiikkikirjastot.fi:n yhteydessä sijaitsevalla kotisivulla ja blogissa Musiikki kuuluu kaikille.

Finna-musiikkisivut

Musiikkikirjastot.fi edistää verkkokirjastojen musiikkisivujen palveluita. Lanseerataan Levyhylyjen ruotsinkielinen karuselli verkkokirjastojen ruotsinkielisille sivuille.

Kirjastot.fi-sisältöyhteistyö

Yhteistyö Kirjastokaistan kanssa jatkuu vuonna 2025 Tekstin talon kanssa toteutettavalla tapahtumasarjalla. Musiikkikirjastot.fi toimii yhteistyön ja suunnittelun taustavoimana ja luo tapahtumiin kytkeytyvää verkkosisältöä.

Osa Levyhylyt-blogin julkaisuista tuotetaan mahdollisuuksien mukaan ruotsiksi käännettynä, yhteistyössä Biblioteken.fi:n kanssa. Musiikkikirjastot.fi on tarpeen mukaan mukana kehittämässä Makupalojen musiikkisisältöjä ja Kysy musiikista -palvelun verkkokirjastonäkyvyyttä.

Koulutustilaisuudet ja messut

Musiikkikirjastot.fi on esillä mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi Educa-messuilla ja kirjastoalan erilaisissa koulutustilaisuuksissa, kuten VAKE-kahvit, AKE-tapaamiset, Finna-kehittämisen tilaisuudet ja Suomen musiikkikirjastoyhdistyksen perinteinen kevätseminaari.

Tietojohtamisen palvelut

Tilastot.kirjastot.fi: tilastointia päivitetään yleisten kirjastojen tilastotyöryhmän esitysten pohjalta. Vuoden 2024 yleisten kirjastojen toimintatilastot tallennetaan Tilastot.kirjastot.fi-palvelun Kitt2-tilastotietokantasovellukseen ja julkaistaan siellä. Tilastot.kirjastot.fi-palvelua pidetään VAKE:n toimesta tuotannossa, kunnes AVI:n tilaama uusi tilastotietokantasovellus saadaan tuotantoon. Tilastojen visualisointi on toteutettu Power BI -alustalla ja visualisoinnin ylläpidosta vastaa AVI.

Raportointipalvelu: palvelu toimii kirjastopalveluiden vaikuttavuuden arvioinnin BI-työkaluna. Palvelu tuottaa lainausdatan ja maantieteellissosioekonomisen datan pohjalta kirjastopalveluiden vaikuttavuuden analyysiä. Vuoden 2025 kuluessa Raportointipalvelua laajennetaan Koha-kirjastoihin ja mahdollisesti Quria-kirjastoihin. Kirjastojen vaikuttavuusalueita sekä kysyntä ja

tarjontaan arvioivaa laskentatapaa kehitetään edelleen (mm. kellutuksen vaikutus, lainaajien sosioekonominen profiiliin tarkempi hyödyntäminen). Lainaajien taustatiedot saadaan Tilastokeskuksen Väestötietokannasta. Kirjastotoimipisteiden pysyvät tunnisteet Raportointipalvelua varten tallennetaan Kirkantaan. Kaikkien Raportointipalvelua käyttävien kirjastojen pidetään yhteisiä webinaareja.

Vaikuttavuus.kirjastot.fi: sivustoa pidetään edelleen julkisena, koska sen sisältämä tieto ei ole merkittävästi vanhentunut. Sisällön päivittämisestä ei ole suunnitelmia. Sivustolla esitellään mm. kirjastojen kansainvälisiä ja kansallisia hyöty- ja vaikuttavuustutkimuksia ja tilastojen raportointityökaluja kehittämisen ja strategisen johtamisen välineenä.

5. Viestintä

Valtakunnalliseen kehittämistehtävään liittyvää viestintää toteuttavat kaikki Kirjastot.fi-palvelut omien sisältöjensä osalta. Viestinnäsuunnittelijan tehtävänä on toimia emosivuston tuoteomistajana sekä käytännön ylläpitäjänä. Tehtävät koostuvat sivuston ylläpitoon ja neuvontaan liittyvästä toiminnasta, yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettavasta viestinnästä ja tapahtumista sekä esimerkiksi medioiden palvelemisesta kirjastoalaa koskevassa tiedonhankinnassa.

Kirjastot.fi-sivusto tarjoaa tällä hetkellä etusivulla käynnin loppuasiakkaalle tarjottaviin kirjallisuus-, tiedonhaku-, musiikki- ja videopalveluihin. Sivuston PRO-osio sisältää ajankohtaisia tiedotteita, uutisia, koulutusilmoituksia sekä laajan kirjon kirjastoalan ammattitietoa. Kokonaisuus on todella laaja, joten sen tarkastelu käy parhaiten aakkoshakemiston avulla: kirjastot.fi/hakemisto Hakemistosta löytyvät linkit Kirjastot.fi-ympäristöstä löytyvien kokonaisuuksien pääsivuille sekä tärkeiden ulkopuolisten kirjastoalan toimijoiden ja palvelujen linkit.

Kirjastot.fi tarjoaa laajan katsauksen kirjastoalan toimintaan ja toimijoihin. Paitsi tietoa sivustolla, Kirjastot.fi toimii uutisten, tiedotteiden ja kyselyjen välittäjänä.

Sähköpostiin ovat tilattavissa:

- Uutiset
- Pienkustantajien uutiset
- Tiedonhaun vinkit
- Avoimet työpaikat
- Ilmoitukset ja kampanjat
- Koulutukset ja seminaarit

Uutisia ja ilmoituksia voivat jättää kirjastoalan toimijat sekä yhteistyökumppanit, joiden ilmoitussisältö palvelee kirjastoalaa. Ilmoitukset julkaistaan tarkistuksen jälkeen Kirjastot.fi-sivustolla ja koulutusilmoituksista koostetaan kuukausinäkyymään perustuvaa Koulutuskalenteria: kirjastot.fi/procal/calendar Vaikka ilmoitukset eivät enää näkyisi Kirjastot.fi-sivustolla, ne löytyvät järjestelmän ylläpidosta. Myös erilaisten hankkeiden ja tapahtumien sivut säilyvät Kirjastot.fi ylläpidossa.

Kirjastot.fi-emosivuston ja arkistoinnin kehittäminen

Vuoden 2025 aikana Kirjastot.fi-sivuston julkinen sisältö sekä ylläpidon puolelta löytyvät sivut pyritään käymään läpi ja kehittämään tapa luokitella sisältö arkistointia varten.

Kirjastot.fi on toiminut 1990-luvun lopulta asti. Sisältöä siis noin 30 vuoden ajalta: uutisia, ilmoituksia, aikaisemmin tarjolla olleita asiakokonaisuuksia, kokospöytäkirjoja ja keskustelupuheenvuoroja. Yhteensä yksittäisiä sivuja on noin 20 000.

Historian aikana on käytettävä järjestelmä ja käyttöliittymä muuttunut useaan kertaan. Myös sisältökategoriat ovat muuttuneet. Esimerkiksi aikoinaan oli mahdollista julkaista kirjastojen tapahtumia ja kirjastoautouutisia omassa ilmoitustyyppissään ja sivusto tarjosi myös mahdollisuuden hakea työpaikkaa. Viimemainittu sisältö on tietoturvasyistä poistettu kokonaan järjestelmästä myös ylläpidon puolelta. Merkityksellisiä kirjastohistorian kannalta lienevät myös keskustelut, joita käytiin vilkkaasti ennen sosiaalista mediaa. Keskustelualue on poistettu julkisesta näkymästä, mutta kirjoitukset on toistaiseksi säästetty. Myös erilaisia blogitekstejä tai erillissivustoja on tallessa.

Kirjastot.fi on yleisten kirjastojen historian ja kehittymisen kannalta ainutlaatuinen tietolähde. Toiminnan piirissä julkaistujen sisältöjen arkistoinnista ei ole päätöksiä eikä toistaiseksi ole tallennuspaikkaa, minne sivut voisi koota. Vuoden 2025 aikana yritetään löytää ratkaisu, jonka avulla kirjastohistoria saataisiin säilöön erikseen päätettävässä laajuudessa.

Sivujen läpikäynti ja luokittelu eri sisällön löytämiseksi on suurelta osalta käsityötä, jossa jokainen sivu käydään läpi. Poistaminen vaatii ensin kaikkien liitteiden poistoa ennen kuin turhaksi arvioitu sivu voidaan tuhota. Säilytyksen kannalta olisi kiire ratkaista, minne kirjastohistoriallinen aineisto voidaan säilöä, ja mitä säilytystekniikan kannalta tulisi tehdä esim. yksittäisten sivujen metatietoon tai muihin hakuominaisuuksiin liittyen.

Kirjastot.fi kontaktina kirjastoalaan

Kirjastot.fi-sivusto toimii tällä hetkellä väylänä yleisten kirjastojen palveluihin. Kirjastohakemisto, eli Kirkanta-tietovaranto sisältää muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikkien yleisten kirjastojen perustiedot ja tiedot palveluista. Google-haut ohjaavat usein mitä tahansa kirjastotietoa haettaessa joko Kirjastot.fi:n sivustolle tai Kirjastohakemistoon. Toimitus vastaa kaikissa Kirjastot.fi-palveluissa palautekanavan kautta tullessiin kysymyksiin tai ohjaa palautteen eteenpäin kirjastoille. Google-näkyvyyden takia palautteet voivat koskea mitä tahansa kirjastoon liittyvää, joten mahdollisuus kommentointiin lienee tällä hetkellä ainutlaatuinen, koska kuntien palautekanavien seuranta ei useinkaan kuulu kirjastojen toimenkuvaan.

Aikaisempina vuosina Kirjastot.fi:n viestintä on tuottanut esimerkiksi ministeriöille postitusosoitelistoja editoituina kulloinkin fyysisesti lähetettävien esitteiden toimittamiseksi. Tästä tullaan luopumaan, mutta neuvontaa erilaisten materiaalien tehokkaasti toimittamiseen jatketaan.

Kirjastot.fi-sivustolla ylläpidetään aktiivisesti AKE-kirjastojen yhteystietoja. Myös AKE-sivustot sekä AVI-sivuston erilaiset osiot löytyvät Kirjastot.fi:n kautta. Vuoden 2025 aikana tutkitaan, josko eri tahojen ajankohtaisiin uutisiin voitaisiin paremmin ohjata Kirjastot.fi:n PRO-osion kautta. Aluehallinnon organisaatiouudistus ja verkkosivujen uudistaminen tuonevat uusia haasteita tiedon löytymiselle.

Kirjastot.fi:n palvelujen kehittämisessä otetaan huomioon kirjastoalan tarpeet tiedonvaihdolle sekä toimiminen suuren yleisön kontaktipintana kirjastopalveluihin yleensä.

Kirjastot.fi-palveluperheen markkinointi

Resurssitilanteen mukaan osallistutaan yhteistyökumppaneiden tapahtumiin ja koulutuksiin. Tarvittaessa järjestetään myös etäkahvihetkiä tai koulutuksia palvelujen käytöstä.

Tapahtumat ja kumppanuudet

Kirjastot.fi osallistuu EDUCA 2025 opetusalan messuille yhdessä Monikielisen kirjaston kanssa koordinoitujen osaston toiminnan. Osastolla tuodaan esiin kaikkien yleisten kirjastojen palveluja sekä Seinäjoen ERTE:n toimintaa.

Mediataitoviikko järjestetään helmikuussa 2025. Kirjastot.fi on viikon yhteistyökumppani tarjoten sivuston sisältöjä viikon materiaalipankkiin, artikkelin viikon lehteen sekä osallistuen kirjastoille suunnattavaan tiedotukseen. Biblioteken.fi tuottaa myös ruotsinkielistä vinkkausta.

Muihin tapahtumiin osallistumisesta päätetään tapahtumien teemojen ja yksikön resurssien puitteissa.

Valtakunnallinen kirjastoalan yhteistyö

Kirjastot.fi-sivusto tarjoaa tilan valtakunnallisille palveluille sekä yhteisöille ja hanketiedolle. Tällä hetkellä sivustolta löytyy muun muassa:

- Kirjastoalan kehittämiseen liittyvien kokousten ja yhteistyöelinten perustietoa ja muistioita: kirjastot.fi/kirjastot-ja-kehittaminen
- Yleisten kirjastojen neuvosto kirjastot.fi/neuvosto ja YKN:n Metatietoryhmä kirjastot.fi/metatietoryhma
- Monikielinen kirjasto kirjastot.fi/monikielinenkirjasto
- Erikoiskirjastojen verkosto ja neuvosto kirjastot.fi/erik
- Suomen kirjastosäätiö kirjastot.fi/kirjastoala/suomen_kirjastosaatio
- Hanketietoa tarjotaan Kirjastot.fi:n järjestelmään luotavilla sivuilla hankkeiden toivomusten mukaan kirjastot.fi/hankkeet

Kirjastot.fi:n viestinnäsuunnittelija tukee eri yhteistyökumppaneiden sisällöntuotantoa luomalla sivuja, tarkistamalla aineiston sekä tarvittaessa tiedottamalla julkistuista asioista. Toimituksen ulkopuoliset sisällöntuottajat eivät voi täysin itsenäisesti operoida sivustolla, vaikka heillä olisi oma sisältöalueensa.

Viestinnäsuunnittelija osallistuu AKE-kirjastojen yhteistyöhön osallistumalla etätapaamisiin ja Liboppi.fi-oppimisalustan sisältöjen suunnitteluun. Kirjastot.fi-palvelujen kehittämistä pohditaan yhdessä AKE-kirjastojen kanssa.

Markkinointimateriaalit 2025

- Tarpeen mukaan Kirjastot.fi ja Biblioteken.fi -esitteet sisältäen kaikki palvelut
- Kirjanmerkkejä kirjastoissa jaettavaksi
- Messutapahtumissa tarvittavat materiaalit tilaisuuden vaatimusten mukaisesti sekä kirjastoille toimitettavat roll-upit palvelukohtaisesti tarpeen mukaan
- Päivitetyt versiot VAKE-esitteestä suomi, ruotsi ja englanti (kirjastot.fi/sites/default/files/matbank/VAKE2020-esite_FI_WEB.pdf)
- Päivitetty versio suomalaista yleisten kirjastojen toimintaa esittelevästä esitteestä, tuotanto riippuvainen aluehallinnon roolin esittämisestä (kirjastot.fi/sites/default/files/matbank/palvelua-kaikille-suomen-yleiset-kirjastot-2020.pdf)

Kansainvälinen viestintä

Vuonna 2025 Valtakunnallisten kehittämispalvelujen kansainvälinen viestintä jatkaa edellisvuosina kehitettyjen kanavien ja palvelujen kehittämistä. Libraries.fi-sivuston sisältöjä pyritään

ajantasaistamaan ja kehittämään palvelemaan entistä paremmin suomalaisesta yleisten kirjastojen kentästä kiinnostuneille. Tulevana toimintakautena on tavoitteena kehittää aktiivisia viestintäkanavia vuoden 2024 kokemusten pohjalta niin sosiaalisen median kuin mahdollisen uutiskirjeen osalta.

Suomalaisille kansainvälisen kirjastojärjestökentän aktiiveille suunnattua Teams:ssä järjestettyjä kuukausitapaamisia jatketaan edelleen vuonna 2025. Tapaamiset ovat keränneet kerran kuussa yhteen kansainvälisissä järjestöissä (kuten IFLA:ssa ja EBLIDA:ssa) toimivia kollegoja sekä muita kansainvälisestä toiminnasta kiinnostuneita kirjastolaisia.

Kansainvälisiä kyselyitä Suomen yleisistä kirjastoista odotetaan vuodelle 2025 samaan tahtiin kuin edellisvuosina. Suoraa tiedotustoimintaa Suomen yleisistä kirjastoista kiinnostuneille sekä Suomeen saapuville kansainvälisille kirjastoryhmille jatketaan aktiivisesti edelleen.

6. Kaukopalvelu

Kaukopalvelu kuuluu Helsingin kaupunginkirjaston Valtakunnallisiin kehittämispalveluihin.

Kaukopalvelu on kirjaston asiakkailleen tarjoama peruspalvelu.

Kaukopalvelu tilaa kaukolainoja kaupunginkirjaston asiakkaille Suomesta ja ulkomailta. Helmet-kirjastojen lähettävä kaukopalvelu hoidetaan keskitetysti Helsingin kaupunginkirjaston kaukopalvelussa. Lisäksi kaukopalvelu tarvittaessa välittää kaukolainoja ja jäljenteitä ulkomaisista kirjastoista muille kotimaan yleisille kirjastoille. Kaukopalvelu tekee myös yhteistyötä Monikielisen kirjaston kanssa, eli kerää ja lähettää Monikielisen kirjaston aineistoista siirtokokoelmia muille yleisille kirjastoille.

Vuonna 2025 kaukopalvelu jatkaa toimintaansa normaaliin tapaan. Kaukopalvelu osallistuu mahdollisiin työn kehittämiseen liittyviin koulutuksiin ja tapahtumiin. Esittelemme myös kaukopalvelun toimintaa tarvittaessa sidosryhmillemme.

Helmet-kirjastoilla on tavoitteena ottaa käyttöön uusi kirjastojärjestelmä vuoden 2025–2026 aikana (Kirjaston digiperusta –hankkeen Helmet-yhteinen kirjastojärjestelmäprojekti). Kaukopalvelu on tuonut esille hankkeen vetäjille kaukopalvelun tarpeet uudessa järjestelmässä ja vuonna 2025 jatkamme yhteistyötä hankkeen kanssa.